

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Quæst. III. De Officiis Judicum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

cari non debet, neque par à pari. *Except. XXIII.* falsa est in eo, quòd dicit Christianum ab Ecclesiastico Judice judicari debere. Sumpta est è quodam loco PAULI malè intellecto. *Except. XXV.* exolevit; sumitur ex Legibus, quæ olim Actoris ac Reo permittebant Causam apud Judicem Ecclesiasticum deferre.

Except. XXVI. Continet Exceptionem in gratiam Officialium Sedis Apostolicæ, quæ restringenda videtur ad casum delicti circà ipsorum Officium.

Except. XXVII. Jus Patronatûs inter Causas merè Ecclesiasticas numerat, quod falsum est, quoad Possessorium. *Except. XXVIII.* quæ reservat Pontifici cognitionem Controversiarum circà Religionem, non ubique obtinet, saltem quoad primam instantiam. Idem est de Causis privilegii, quæ ratione Possessorii ad alios Judices, quàm Pontificem, pertinent.

Except. XXIX. Controversiæ circà Natalia, cum sunt incidentes in negotiis Civilibus, hodiè definiuntur ab eo, qui de Principali judicat.

Except. XXX. Multa deinceps Autor dicit in Replicationibus generalibus, nec non in Duplicationibus, quæ remittenda fuissent ad *Cap. IX.* ubi agit de *Exceptionibus dilatoriis*, & *Cap. X.* ubi loquitur de Reconvensione; ibi quippè sedem naturalem habent, ideòque nostras Observationes circà ipsa illuc rejicimus, ad vitandas iterationes, in quas lapsus est. Quoad reliqua, paucis dabo, quæ observanda sunt. Quod dicit in Replicatione *Prima*, non est in usu; nam, si plures Personæ diversarum Provinciarum Incolæ, aliæ ab aliis mutuo fundum vindicent, Judex loci, in quo situs est, de Controversiâ cognoscit. Si de crimine agatur ab ejusmodi Personis admisso, Judex loci, in quo patratum fuit, illius notionem habet.

Perindè est de casu expresso in *Secunda*, scilicet Judex, qui negotium audire cœpit, ejus notionem habet, quamvis Reus Jurisdictionem mutaverit post citationem: nec non de eo, quo fundus alienatur Judici mutandi causa, quâ tamen alienatione non obstante, negotium ad priorem Judicem pertinet.

Quod dicit in Replicatione *Quarta*, expositum fuit in *Exceptione XXI.* Quidquid dicit in Replicatione *Quinta*, ad hoc redigitur; scilicet, Ecclesiastico Judice negligente aut recusante justitiam reddere, judicium ad Superiorem Ecclesiasticum, non verò ad Judicem Sæcularem devolvitur. Falsa est & contraria rebus præcedentibus Replicatio, quâ dicitur, extare casus, in quibus declinari potest Ecclesiastica Jurisdictio. Præterea, ut observatum fuit circà *Except. XXV.* hodiè non licet Causas ad Ecclesiasticum Judicem deferre, quotiès liberit, & in quocumque eorum statu.

Jàm diximus in *Except. XX.* esse Causas Ecclesiasticas incidentes, quæ definiuntur à Judice Sæculari: contrarium asserit in Replicatione *Septima.* Pro certo affirmat in *Ostava*, Clericum privilegio fori nunquam renuntiare posse; præsertim tamen, ob hanc Renuntiationem, magna copia negotiorum olim Judici Ecclesiastico obnoxiorum, ad Judicem Sæcularem transit.

In *Nona*, Quinque casus assignat, in quibus prorogatio Jurisdictionis Judici à Partibus non habet locum; eò notabiliores illi sunt, quòd hæc prorogatio Juri Communi adverfatur.

Quod dicit in Replicatione *Undecima*, Exceptionem declinatoriam proponi debere antè contestationem litis, ut plurimum verum est.

Exceptiones XXX. docent Replicationes cum Duplicationibus, quibus Autor doctrinam suam circà Competentiam Judicum exponit. Reduci potuissent ad quatuor hujus Competentiæ causas, de quibus loquitur *Cap. 20. de For. compet.* Seorsim exposità Regula cum suis Exceptionibus, ordo sincerus ac perspicuus fuisset, hac ratione multas iterationes vitavisset, & aliena rescuisset; faciliorem præterea disputationis hujus intellectum præstitisset, captuique Studioforum accommodavisset, qui eam nullo negotio memoriæ mandavissent.

QUÆST. III. de OFFICIIS JUDICUM.

De quibusdam illorum Officiorum tantum loquitur, quæ singula suis Regulis seorsim tradit: omnia simul colligenda erant, subque unicâ Regula collocanda. Quod dicit in *Quarta*, Priorem EXTRAVAG. COMMUN. de *Hæreticis*, derogare Legi, quæ præcipit Judici litis informationem, reservatâ sibi Sententiâ, committenti, ut assistat contestationi Causæ, medio informationis, & fini, restringendum est ad Casum Hæreseos, de quo loquitur; quo in casu jubet, ut, si Judicis occupationes eum ita distineant, ut informationi ter interesse nequeat, sufficet, ut semel adfit.

OBSERVATIONES in CAP. III. de ADVOCATIS.

Propositâ REGULA *Monachos & Clericos ab Advocati Munere excludi*, Autor *Exceptiones VII.* subjicit: sed Canones, quos laudat in his Exceptionibus, loquuntur solum de Clericis; extensio autem à Clericis ad Monachos peccat: hoc enim Officium minus Monachis convenit, quàm Clericis. Præterea, Canones, qui illud Monachis aliquandò concedunt, loquuntur solum de casu, in quo Monasterii utilitas & Abbas id præcipiunt. *Can. 35. CAUS. XVI. Quæst. V.* duas regulas magni momenti omittit, 1. hac in re perindè esse de Canonicis Regularibus, ac de Monachis. *Cap. 2. de postulando.* 2. In eodem argumento postulationem permitti omnibus, quibus nominatim non interdicitur.

Tres affert Exceptiones generales Legum, quæ Munus Advocati quibusdam personis nominatim interdicit; 1. Si pro suis negotiis postulaverint; 2. Si pro Patre, Patrono, similibusve personis; 3. Si ex Superiorum jussu. Porrò, hæc Exceptiones locum habere non videntur, quoad Excommunicatos, nisi Rei fuerint in Causa; quippè, qui in judicio stare non possint, nisi quatenus Rei. Regula autem docet, neminem alieno nomine facere posse, quod suo nequit. *67. de Reg. Jur. in 6.*

Quoad *Tertiam*, ea locum habere potest, si Superior, qui præcipit Excommunicato, ut pro aliis postulet, habeat jus dispensandi cum Excommunicatis, à Canonibus, qui eos, nisi Rei fuerint, in judicio stare vetant. Cum Excommunicatio non sortiatur effectum in Foro exteriori, nisi postquam denunciata fuit; ad Excommunicatos denunciatos restringendum est, quod hic de Excommunicatis dicit. REGULA III. *Questionis III.* loquitur de casu, in quo quis, ex Superioris jussu, postulandi Munus pro aliquo suscipit; quod fit ubi hic Advocatum non habet.

Quod dicit in *Questione V.* peculiare est Clericis Advocati Munus obeuntibus: Dignitas Status Clericalis exigit, ut Officio gratis fungantur.

OBSERVATIONES in CAP. XIV. de PROCURATORIBUS.

CAPUT hoc inchoat ab Exceptionibus, quarum pleræque numerofo famulatu Replicationum, Duplicationum, Triplicationum stipantur; quæ tenebras potius, quàm lucem, pariunt.

Cum Exceptiones supponant Regulas, aliquot in fronte Capituli collocare debuisset, subjeçtis duntaxat iis Exceptionibus, quæ congruæ fuissent; si nihil Autori circà nomen Procuratoris suppetebat, hujus saltem verbi Definitionem dare debuisset, talemque ut Procuratori cuilibet conveniret: indè transire ad varias species tam generatim, quàm sigillatim, cum Exceptionibus singularum, si quæ fuissent, exponendas. Sic ex indigestâ congerie regulare ædificium struxisset.

I. Regula Generalis indicat personas, quæ possunt esse Procuratores: eas nempe, quæ à Legibus non excluduntur: Autor id supponit in omnibus Exceptionibus, quæ Personarum à Procuratoris Munere prohibitarum mentionem faciunt. Idem facit erga ceteras, quorum Exceptiones refert: exempla dabimus in Observationibus circa Exceptiones notabiliores, eas maxi-